

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. S. Suvac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, V. Sîrbu, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sardari Marin
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și
Ministerul Afacerilor Interne cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admisă cererea de apel depusă de Sardari Marin, casată hotărârea din 03 iunie
2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) și emisă o nouă hotărâre prin care
acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 01 martie 2021, Sardari Marin s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al
Republicii Moldova cu privire la constatarea și recunoașterea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, compensarea prejudiciului moral
cauzat.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 27 martie 2017, de către procurorul în
Procuratura mun. Chișinău, oficiul Centru, a fost pornită o cauză penală împotriva
lui Sardari Marin, de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.
(1) Cod Penal (huliganism), pentru faptele reclamantului din 13 februarie 2017 în
cadrul unei ședințe de judecată publice, în sediul Judecătoriei Chișinău (sediul
Centru) mun. Chișinău din bd. Ștefan Cel Mare și Sfânt, nr. 73, etajul doi, biroul nr.
220.

A menționat că, în luna noiembrie 2017, peste o perioadă îndelungată de 8 (opt)
luni de zile în care s-a desfășurat urmărirea penală (27 martie 2017 – noiembrie
2017), cauza penală în care a fost vizat Sardari Marin, a fost expediată spre
examinare în judecată.

În cadrul urmăririi penale au fost audiați numai 5 (cinci) martori, ceea ce
presupune o complexitate redusă a cauzei, considerând a fi suficient o lună de zile

pentru audierea martorilor și încă o lună de zile pentru întocmirea rechizitoriului, și nicidecum 8 luni de după cum s-a întâmplat, ceea ce constituie o perioadă de timp excesivă.

La 06 decembrie 2017, cauza penală a parvenit spre examinare în Judecătoria Chișinău (sediul Centru), după care s-a examinat în sediul Ciocana, și s-a finisat la 16 octombrie 2019 în sediul Rîșcani.

A invocat că, prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16 octombrie 2019, Sardari Marin a fost achitat pe motiv că fapta lui nu întrunește elemente infracțiunii.

În viziunea reclamantului a fost bănuit și învinuit penal ilegal, totodată fiindu-i încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale. Durata excesivă de desfășurare și examinare a cauzei penale, i-a creat o stare de stres permanent, prezentându-se practic la toate ședințele de judecată, chiar și în cărucior cu roțile (trei ședințe).

În prima instanță au fost numite 25 ședințe de judecată, dintre care circa 15 ședințe au fost amânate de către partea acuzării, în persoana procurorului și doar 1 ședință de judecată s-a amânat din lipsa inculpatului, Sardari Marin. Astfel, cele 25 de ședințe judiciare în prima instanță s-au examinat în timp și în termen de 22 luni, ceea ce constituie o perioadă de timp excesivă.

A mai menționat că, sentința din 16 octombrie 2019 a fost contestată cu apel, fiind repartizată aleatoriu judecătorului la 06 noiembrie 2019. Deși la 12 noiembrie 2019 a depus în instanța de apel cerere de accelerare a examinării cauzei penale, această a fost respinsă.

Cauza penală s-a examinat în instanța de apel, de asemenea, o perioadă excesivă de timp, în situația în care au fost audiați numai 3 martori, pentru audierea cărora era suficient doar 3 ședințe de judecată, în loc de cele 8 stabilite, dintre care 4 ședințe s-au amânat din cauza procurorului.

A invocat că, la 27 iulie 2020, prin decizia Curții de Apel Chișinău s-a dispus respingerea apelului procurorului și menținerea fără modificări a sentinței din 16 octombrie 2019.

La 18 septembrie 2020, procurorul a depus la Curtea Supremă de Justiție recurs împotriva deciziei instanței de apel și a sentinței de achitare. La 16 decembrie 2020 a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de recurs prin care s-a declarat inadmisibil recursul procurorului, ca vădit neîntemeiat, decizia fiind irevocabilă, iar la 14 ianuarie 2021 a fost pronunțată decizia integrală a instanței de recurs.

Astfel, cauza penală pornită la 27 martie 2017 și desfășurându-se până la 14 ianuarie 2021, timp de trei ani și zece luni, constituie o perioadă excesivă de timp pentru examinarea unei cauze penale cu complexitate redusă.

A mai relatat că, tergiversarea desfășurării și examinării cauzei penale din motive neimputabile reclamantului, i-au provocat suferințe psihologice și psihice foarte grave, în urma cărora a suferit o stare de stres, șoc, disperare, nervozitate, disconfort psihologic, o amărăciune deosebită, tristețe.

De asemenea, pe lângă faptul că în prima instanță se deplasa la ședințele de judecată în căruciorul cu roțile, în perioada 25 noiembrie 2016 – 25 noiembrie 2018, deținea funcție de avocat stagiar, iar cauza penală pornită la 27 martie 2017 până la achitarea și examinarea irevocabilă din 14 ianuarie 2021, a avut un impact negativ

asupra statutului său social în societate, iar faptul că era învinuit în cadrul unei cauze penale îi înjosea și leza imaginea și demnitatea profesională de avocat.

Reclamantul Sardari Marin a solicitat constatarea și recunoașterea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, intentate în baza art. 287 alin. (1) Cod Penal, la organul de urmărire penală, în prima instanță, în instanța de apel și în instanța de recurs, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral în mărime de 120 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei cauze civile.

Prin hotărârea din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată lui Sardari Marin împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului moral.

Pentru a respinge acțiunea prima instanță a reținut că durata pretins a fi excesivă a procesului a fost determinată de comportamentul părților, de disponibilitatea acestora de a-și formula apărarea și respectiv termenul de judecare a fost unul rezonabil în raport cu circumstanțele procesuale generate de însăși participanți.

Instanța a relevat că o perioadă semnificativă de timp la examinarea cauzei penale în care a fost vizat Sardari Marin, a durat soluționarea diferitor incidente procedurale menite de a confirma competența instanței la examinarea respectivei cauze penale (strămutare, declinare de competență), precum și soluționarea unor chestiuni în vederea asigurării dreptului la apărare al inculpatului (desemnarea avocatului din oficiu), și nu în ultimul rând, ca urmare a formulării de către reclamant a unor cereri de suspendare a procesului, de strămutare a cauzei, care a avut drept efect transmiterea dosarului, inclusiv, instanței ierarhic superioare pentru a se expune asupra chestiunii abordate.

Prin decizia din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de Sardari Marin, casată hotărârea din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Sardari Marin, la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale în care a fost vizat și a fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Marin Sardari prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei.

În susținerea soluției sale instanța de apel a indicat că importanța soluționării prompte a chestiunii pentru reclamant este prezumată, or miza pentru reclamant în procedurile penale practic nu se pune în discuție niciodată, în condițiile în care reclamantul prin definiție riscă o pedeapsă penală. În ceea ce privește complexitatea cauzei, aceasta este una cu o complexitate medie, având în vedere că există doar un acuzat și ținând cont de materialul probator. Referitor la conduita părților și autorităților naționale, reieșind din procesele-verbale ale ședințelor de judecată în prima instanță și în ordine de apel, se constată că lui Sardari Marin nu îi poate fi imputată tergiversarea examinării cauzei, or din 24 de ședințe de judecată desfășurate în prima instanță, acesta nu s-a prezentat doar la 7 ședințe de judecată, iar până la 01 martie 2018 Sardari Marin a fost încadrat în grad de dizabilitate sever.

În circumstanțele expuse, având în vedere perioada examinării cauzei penale de 3 ani și 10 luni, în raport cu cele expuse, instanța de apel a considerat necesar de a constata faptul încălcării dreptului lui Sardari Marin, la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, însă a acordat un prejudiciu redus decât cel solicitat, ținând cont de gravitatea suferințelor psihice suportate.

La 20 mai 2022, Ministerul Justiției a contestat cu recurs decizia din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea.

La 12 iulie 2022 (prin poștă electronică), Sardari Marin a depus o referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 15 februarie, a fost expediată părților la 16 mai 2022. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Justiției, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al

Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Gervas